

მაქსიმალური რაოდენობა განსხვავებულია ნომინალების მიხედვით, მაგალითად, უნდა იყოს: 1 თეთრი – 2 000 ცალი, 2 თეთრი – 1 500 ცალი, 5 თეთრი – 1 000 ცალი, 10 თეთრი – 1 000 ცალი, 20 თეთრი – 800 ცალი, 50 თეთრი – 1 000 ცალი, 1 ლარი – 500 ცალი, 2 ლარი – 500 ცალი, 10 ლარი – 500 ცალი. მონეტების ფორმირებაც შესაძლებელია არასრულ და ნაკრებ პაკეტებად, რაზედაც შესაბამისად მიეთითება წარწერა – „არასრული“ ან „ნაკრები“.

თანამედროვე ტექნოლოგიების განვითარებამ ბოლო პერიოდში გარკვეული კორექტივები შეიტანა ფულის ფორმირების მოთხოვნებში. მაგალითად, ბოლო წლებში, ახალი მოთხოვნებით, ფულის ნიშნების შეფუთვა ხდება პოლიეთილენის პაკეტებში, რაც ხორციელდება სპეციალური დანადგარით. ბანკნოტებისა და მონეტების პოლიეთილენის პაკეტით შეფუთვა ხდება პაკეტის შედუღებით, რომლის ნაკერზეც ისმება კლიშეს ანაბეჭდი შემდეგი რეკვიზიტებით: ბანკის დასახელება და კოდი.

აუცილებელია, ბანკნოტების კონებისა და მონეტების პაკეტის ეტიკეტზე (ზედსადებზე) მიეთითოს ვალუტის დასახელება, ნომინალი, ბანკნოტების/ მონეტების რაოდენობა, მთლიანი თანხა (ნაკრების შემთხვევაში, დამატებით – თანხა ნომინალების მიხედვით), შეფუთვის თარიღი, იმ პირის ხელმოწერა, ვინ დაახარისხა ფული („მფორმირებელი“), ბანკის დასახელება და კოდი, ასევე შესაძლებელია მფორმირებელი პირის სახელის, გვარის ან რიგითი ნომრის მითითება. აღნიშნული ინფორმაციის დასატანად კომერციულ ბანკებს უნდა ჰქონდეთ ნაღდი ფულადი ოპერაციებისათვის საჭირო ბეჭდები, შტამპები და დასალუქავი საშუალებები.

რაც შეეხება ეროვნულ ბანკში კომერციული ბანკებიდან ნაღდი ფულის მიღებასა და საქართველოს ეროვნული ბანკიდან კომერციულ ბანკზე ნაღდი ფულის გაცემას, ხორციელდება კონტეინერების მეშვეობით, რომელთა დასამზადებელი მასალის, ზომების, ფორმის, წონის, მდგრადობის, კონსტრუქციის, საკეტისა და საინფორმაციო ეტიკეტის მიმართ არსებობს სპეციალური მოთხოვნები.

17.4. ფულადი სახსრების ინკასაცია

სიტყვა **ინკასაცია** იტალიური წარმოშობისაა და, ფართო გაგებით, ნიშნავს კომპანიასა და მის განყოფილებებს შორის ნაღდი ფულადი სახსრების შეგროვებისა და გადატანის მოწესრიგებულ სისტემას. საბანკო საქმეში ინკასაცია გულისხმობს ბანკების მიერ საინკასაციო სამსახურის მეშვეობით საკუთარი ფილიალების, სერვისცენტრების, კვანძგარეთა საოპერაციო სალაროებისა და ბანკომატების მომარაგებას ნაღდი ფულით და ასევე ჭარბი ნაღდი ფულის წამოღებას მათი წარმოქმნის შემთხვევაში.

როგორც წესი, საბანკო წერტილების მომარაგება ნაღდი ფულით დილის საათებში ხდება და ამ პროცესს საბანკო ტერმინოლოგიით „სალაროს გამაგრებას“ უწოდებენ. ჭარბი ფულის წამოღება უფრო საღამოს საათებში ხორციელდება. საბანკო წერტილებიდან წამოღებული ჭარბი ფულით ხდება ან სხვა ფილიალებისა თუ სერვისცენტრების სალაროების გამაგრება, ან სა-

თავო ბანკში თავმოყრა, ან კიდევ ეროვნულ ბანკსა თუ რომელიმე კომერციულ ბანკში შეტანა საკორესპონდენტო ანგარიშის ნაშთების გასაზრდელად. აღნიშნული სერვისი კომერციულმა ბანკმა შეიძლება განახორციელოს საკუთარი საინკასაციო სამსახურის მეშვეობით ან დაიქირაოს ამისთვის სხვა ბანკის საინკასაციო ბრიგადა. საკუთარი საინკასაციო სამსახურის შექმნა საკმაოდ ძვირადღირებული ინვესტიციაა და მისი შენახვა ცოველთვიურ მნიშვნელოვან თანხებთანაა დაკავშირებული, ამიტომ ამის უფლებას ყველა ბანკი ვერ აძლევს საკუთარ თავს.

საკუთარი საინკასაციო სამსახურის შექმნის მოტივატორი შეიძლება გახდეს ასევე მსხვილი კორპორაციული კლიენტებისათვის საინკასაციო სერვისის, როგორც დამატებითი მომსახურების, შეთავაზება. აღნიშნული ნაბიჯით ხდება, ერთი მხრივ, კორპორაციული კლიენტების გადმობირება სხვა ბანკიდან და, მეორე მხრივ, იგი დამატებითი შემოსავლების წყარო ხდება. იმ კორპორაციულ კლიენტებს შორის, რომლებიც შეიძლება დაინტერესდნენ ბანკების მიერ შეთავაზებული საინკასაციო მომსახურებით, არიან გაყიდვების ფართო ქსელის მქონე სავაჭრო თუ მომსახურების კომპანიები (მაგალითად: ბენზინგასამართი სადგურები, აფთიაქები და სხვ.). ასეთი კომპანიებისათვის ფართო ქსელიდან ნავაჭრი ფულის ნაშთების ბანკებში საკუთარ ანგარიშებზე მობილიზება დაკავშირებულია დამატებით ხარჯებთან და დიდ რისკებთან, ამიტომ ბანკების მიერ შეთავაზებული საინკასაციო სერვისი ორივე მხარისათვის მომგებიანია.

ამ პროცესს ისიც უწყობს ხელს, რომ ინკასაციის მეშვეობით, ფულის გარდა, შეიძლება სხვა ფასეულობათა გადატანა, კერძოდ, ფასიანი ქაღალდების, ძვირფასი ლითონებისა და ქვების, ხელოვნების ნიმუშების, მნიშვნელოვანი დოკუმენტების (მაგალითად, საარჩევნო ბიულეტენები), საბანკო ბარათების და ა.შ.

საინკასაციო მომსახურების განსახორციელებლად ბანკების მიერ შექმნილი საინკასაციო სამსახური უზრუნველყოფილი უნდა იყოს სპეციალური ნიშნებით, მაშუქი და ხმოვანი სასიგნალო საშუალებებით, რადიოკავშირით, ინკასატორთა უსაფრთხოებისა და გადასატანი ფასეულობების დაცვის საშუალებებით აღჭურვილი დაჯავშნილი ავტოტრანსპორტით. ინკასაციის თანამშრომლები უზრუნველყოფილი უნდა იყვნენ სპეციალური აღჭურვილობითა და იარაღით, მათი უსაფრთხოებისათვის აუცილებელი დაცვის ინდივიდუალური საშუალებებით (ჯავშანჟილეტები და სხვ.). მნიშვნელოვანია, საინკასაციო სამსახურის თანამშრომლები იყვნენ სათანადოდ ჯანმრთელნი, ჰქონდეთ გავლილი საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ორგანოებში შემოწმება და სპეციალური მომზადების კურსები, ასევე ნებართვა იარაღის ტარებისა და შენახვისათვის.

ერთი შეხედვით, სიმარტივის მიუხედავად, ინკასაცია რთული და სისტემური ოპერაციაა, რომელსაც სჭირდება მომზადება, დაგეგმვა, უსაფრთხოების უზრუნველყოფა, აღრიცხვა და კონტროლი. ინკასაციის ოპერაციების განხორციელება ხდება არა ცალკეული ინკასატორის, არამედ ინკასატორთა ბრიგადის მიერ. საინკასაციო ბრიგადის რაოდენობრივი შემადგენლობა დამოკიდებულია სამუშაოს მოცულობასა და ოპერაციის სირთულეზე. ერთ-ერთი ინკასატორი ინიშნება საინკასაციო ბრიგადის უფროსად. თუ საინკასაციო ოპერაციას ასრულებს ორი მუშაკი, ბრიგადის უფროსის მოვალეობას ასრულებს მძღოლ-ინკასატორი.

ფულისა და სხვა ფასეულობის გადატანა ხდება სპეციალური საინკასაციო ჩანთების მეშვეობით, რომლებიც მზადდება სპეციალური მასალისაგან, და-
ლუქულია სპეციალური წესით და თან ახლავს სათანადო დოკუმენტები. კო-
მერციულ ბანკში უნდა არსებობდეს დეტალური ინსტრუქცია საინკასაციო სამ-
სახურის მუშაობის ორგანიზების შესახებ, კერძოდ, როგორ ხდება დავალების
მიღება, გამგზავრება, საინკასაციო ჩანთებისა და თანხლები დოკუმენტების
მიღება, ადგილზე მიტანა და ჩაბარება, უსაფრთხოების, პასუხისმგებლობის,
კონტროლის, აღრიცხვისა და სათანადო დოკუმენტების შედგენის წესების
ჩათვლით.

განსაკუთრებული მოთხოვნაა კომერციული ბანკის მიერ ეროვნულ ბანკში
ან საქართველოს ეროვნული ბანკიდან განხორციელებული ნაღდი ფულისა და
ფასეულობის ინკასირებისადმი. ამ დროს კომერციული ბანკი ეროვნულ ბანკს
წერილობითი ფორმით წინასწარ უგზავნის ინფორმაციას ინკასაციის განმა-
ხორციელებელი უფლებამოსილი პირებისა და ავტომანქანების შესახებ.

საკონტროლო კითხვები:

1. როგორ დაახასიათებდით საკასო ოპერაციების მნიშვნელობას ბანკებისათვის თანამედროვე პირობებში?
2. რა არის საქართველოს ეროვნული ბანკის საკასო ოპერაციების არსი?
3. როგორ განმარტავდით კომერციული ბანკის საკასო ოპერაციებს?
4. რომლებია კომერციული ბანკის სალაროს მეურნეობის ორგანიზების უმნიშვნელოვანესი ელემენტები?
5. რას წარმოადგენს კომერციული ბანკის სალაროს კვანძი და რას მოიცავს იგი?
6. რას წარმოადგენს კომერციული ბანკის ფასეულობათა საცავი?
7. რა მოთხოვნებს უნდა აკმაყოფილებდეს კომერციული ბანკის ჩვეულებრივი სალარო?
8. როგორია საქართველოს ბანკებში ნაღდი ფულისა და ფასეულობათა აღრიცხვის წესი?
9. რას წარმოადგენს კომერციული ბანკის კვანძგარეთა საოპერაციო სალარო?
10. როგორია მოლარის მიერ დღის განმავლობაში ფულის მიღებისა და ჩაბარების წესი?